

Шановна пані Наталіє!

Ознайомившись з оприлюдненим проектом Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2024-2026 роки та звітом про стратегічну екологічну оцінку, які були підготовлені виконавчим органом Київської міської ради (КМДА) відповідно до вимог законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про столицю України – місто-герой Київ» надсилаю свої зауваження і пропозиції.

Я, працівник ДП «АНТОНОВ», підприємства, яке належить до стратегічних підприємств вітчизняної авіаційної промисловості міста Києва, які створюють робочі місця і наповнюють бюджет міста. Звісно, що держава, як власник літакобудівних та інших авіаційних підприємств бере участь у розробці нових сучасних авіаційних технологіях і матеріалів, удосконаленню виробничих процесів і переобладнання, отриманні держзамовлення, впровадження серійного виробництва вітчизняних літальних апаратів, тому має забезпечувати умови щодо залучення робочої сили і повинна піклуватися про умови і оплату проживання, збереження здоров'я, організацію відпочинку працівників, які своєю працею наповнюють бюджет міста Києва. Сьогодні в умовах воєнного стану часу на розкачку немає, бо відновлення повномасштабного серійного виробництва літаків в Україні, в тому числі і безпілотної техніки мали вже запровадити вчора. Аналізуючи поточний стан вітчизняної авіаційної промисловості наочно існує наявність комплексу проблем, розв'язання яких потребує отримання певних державних преференцій, стимулів і програмно-цільового підходу, врегулювання соціально-економічної складової.

До таких проблем, зокрема, належать:

- відсутність чіткої фінансово-матеріальної стратегії і кадрової політики для виконання поточних і формування перспективних замовлень на поставку авіаційної техніки;
- недосконалість законодавства та існуючих фінансових умов для збереження лідируючих позицій авіабудування і виходу на нові зовнішні ринки;
- негармонізованість нормативно-технічної бази з питань проектування та виробництва авіаційної техніки з відповідною документацією провідних іноземних виробників, яка заважає створювати спільні підприємства і залучати іноземний капітал у бюджет міста;
- відсутність ефективних систем довгострокового кредитування зовнішньоекономічних контрактів і лізингу не дає змогу розпочати серійне виробництво;
- складність виходу на зовнішній ринок внаслідок недостатніх державних преференцій щодо експорту вітчизняної авіаційної техніки, складного фінансово-економічного стану підприємств галузі та зношені основні виробничі фонди, проблеми з кадровим потенціалом, в наслідок міграції працівників та, зокрема в наслідок воєнного стану;
- недосконалість вітчизняної системи реалізації основних етапів життєвого циклу авіаційної техніки: маркетинг, дослідження, розробка, виробництво, подальше супроводження в експлуатації;
- складність участі вітчизняних авіаційних підприємств у міжнародних авіаційних проектах, що ускладнює їх доступ до сучасних технологій та принципів організації авіаційного виробництва, а також складності, пов'язані з стажуванням спеціалістів авіаційної техніки на іноземних виробництвах, як непрямі способи підвищення кваліфікації;
- недостатність зосередження на науково-дослідній, дослідно-конструкторській та дослідно-технологічній діяльності;
- неефективність існуючих механізмів стимулювання інвестиційної та інноваційної привабливості в авіаційній галузі;

- відсутність ефективних форм і методів надання державних преференцій для авіаційної галузі, в тому числі неефективність структури управління галуззю в умовах сучасного конкурентного середовища;
- відсутність соціальних програм, щодо оплати проживання та комунальних платежів в гуртожитках та інших об'єктах, де проживають працівники, які наповнюють бюджет міста, а також ті, хто, в наслідок військової агресії втратили житло і/або потребують відповідної психоемоційної та медичної реабілітації;
- відсутність соціальних програм, щодо спортивно-оздоровчих заходів, можливості залучення інвестицій в державно-приватному секторі задля розбудови існуючих спортивних та оздоровчих об'єктів міста Києва, будь-якої форми власності, в тому числі і відомчих, з метою збереження і поліпшення здоров'я мешканців і працівників столиці.

Для створення умов для відновлення економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком міста не достатньо лише одного корегування бюджету. Мають бути запроваджені різні програми і задіяне механізм преференцій, наприклад програми кооперації українських підприємств; впровадження високих екологічних норм і стандартів; блокування використання продукції російських виробників за рахунок впровадження санкцій, у тому числі санкцій щодо олігархів РФ, які фінансують виготовлення такої продукції; програми участі працівників підприємств у тематичних виставках, грандах, тощо; спортивно-оздоровчі заходи; програми забезпечення житлом робочої сили, яка потребує додаткової житлової площі в наслідок збільшення сім'ї (а саме, народження дітей), а також тієї, яка, переміщується з тимчасово окупованих територій у великі міста в пошуках гідних умов життя та загального підвищення добробуту; відповідні програми оснащення бомбосховищами шкіл та дитячих садків, об'єктів охорони здоров'я, в тому числі і відомчих, тощо.

Пропоную наступні доповнення в окремі розділи Програми:

Промисловість та розвиток підприємництва

Додати заходи та преференції, які стосуються проведення досліджень і розробки нових конкурентоспроможних технологій, матеріалів, виробничих процесів та обладнання; питання реалізації міжнародних проектів кооперації виробництв, технічного переоснащення та модернізації існуючих виробничих потужностей. Організація певних тематичних виставок, творчих семінарів, грандів, буде не тільки залучати додаткові кошти для міста, але й буде сприяти розвитку промисловості та розвитку підприємництва. Наразі дуже важливе питання в напрямку створення привабливих умов для залучення робочої сили з інших міст, в тому числі з тимчасово окупованих територій, при цьому важливою буде розробка додаткових заходів в напрямку підприємництва задля розбудови існуючих об'єктів соцзахисту, наприклад, спортивних та оздоровчих об'єктів міста Києва. Це дозволить зробити робочу силу більш здоровою, сильною і буде сприяти більш якісному і більш ефективному використанню трудового потенціалу.

Інвестиції

Спланувати програми держгарантій і преференцій для великих індустріальних підприємств міста, осучаснення існуючих технологій виробництв задля відповідності сучасним екологічним європейським нормам і стандартам, які вкрай важливі для густозаселених міст та областей. Залучення додаткових інвестицій в напрямку державно-приватного партнерства в соціальній сфері дозволить більш ефективно використовувати існуючі державні соціальні об'єкти, в тому числі і відомчі, для реалізації сучасних програм, наприклад: для вирішення житлових питань, створення умов для реалізації державних програм оздоровчого та реабілітаційного направлення. Інвестиції в напрямку використання існуючих державних програм «Здорова Україна», «Здорова нація», «є-Оселя», «Екологія 2023-2026», або впровадження інших державних програм і проектів будуть не тільки сприяти залученню додаткових коштів у бюджет міста, але й дозволять підвищити корпоративну культуру, згуртувати трудові колективи, зменшать психоемоційне напруження, особливо в умовах воєнного стану.

Ринок праці

Ринок праці, зазвичай формує відповідні умови роботи, адекватний рівень зарплати, проживання, механізми соціального захисту, тощо. Оскільки будівництво житлових будівель має тенденцію до скорочення, то доцільним було би додати програми забезпечення житлом, юридичне, банківське і страхове узгодження процедур лізингу на будівництво нового житла чи модернізацію (або капремонт) вживаного житла, в напрямку надання відповідних преференцій, чи дотацій для оплати проживання та комунальних платежів, для тих, хто не має власного житла і вимушений винаймати житло, або користуватися гуртожитками, хостелами, готельними комплексами, тощо. На ринку праці є сімейні люди, або ті, хто планує створити сім'ю, тому слід враховувати і питання, пов'язані з наявністю кімнат для дитячих ігор, територіальною доступністю шкіл та дитячих садків, зон розвитку дітей, тощо.

Розбудова міста і земельні відносини

Місто має зосередитися на питаннях покращення транспортних розв'язок, зупинки громадського транспорту мають бути більш досконалішими і мають ефективно закривати пасажирів від дощу і сонця, і також доцільно б було обладнати сучасними електронними табло з розкладом руху, ще розклад руху муніципального транспорту слід узгоджувати з режимом роботи великих підприємств, організації, навчальних закладів, тощо – з тим, щоб «забрати пасажирів» у таксі й маршруток, це також збільшить надходження в бюджет міста. Гостро стоять питання створення нових бомбосховищ і доступності існуючих. Розбудовувати слід і парки: створювати зони реабілітації, в тому числі за рахунок співпраці з благодійними організаціями, шляхом державо-комерційного партнерства для більш ефективного використання існуючого майна. Це може бути такий симбіоз, наприклад, разом з тваринницькими фермами, або з залученням громадських організацій захисту тварин створення невеличких контактних зоопарків, або міні (сімейних) зооферм, тощо. З одного боку безпритульні тварини, які опинились на вулиці в наслідок війни отримують не тільки дім, а ще і ветеринарний нагляд, з іншого боку – це буде дієва допомога у реабілітації та соціалізації постраждалих від воєнних дій, як цивільних (особливо дітей), так і військових. Це може напрямок розбудови екологічних парків з басейнами або озерами, наприклад. Це може напрямок розбудови ресторанів чи буфетів локаворства, наприклад. Це може напрямок розбудови окремих зон відпочинку: наприклад, організація ігрових майданчиків, зон з гамаками і палатками, місць для риболовлі, катамаран-зон, тощо. Серед питань розбудови міста виникає потреба в відновленні пошкодженого житла і промислових об'єктів. Ці питання можна також врегулювати відповідними державними гарантіями, партнерськими відносинами в приватно-державному секторі, зосередившись на спрощенні процедур закупки будівельних матеріалів і проведенні тендерних процедур для закупки будівельних матеріалів, пільгових комунальних послуг, як для фізичних осіб, так і для юридичних. Окремим питанням є - створення ідеології виховання та навчання дітей в нових умовах – в умовах війни. Це можуть бути заняття он-лайн, відео уроки, навчальні телепрограми, вайбер, телеграм опитування, тому постає питання забезпечення додаткових Wi-Fi майданчиків. Нові навчальні форми мають дати простір для розвитку творчої особистості. Доцільно було б розробити і реабілітаційні заходи для відновлення вразливої дитячої уяви і психіки, психологічні консультації для батьків та вчителів для кращої адаптації дітей – вимушених переселенців. Також мають працювати в місті відповідні спеціалісти і має бути організовані центри психологічної підтримки в організаціях і на підприємствах, особливо таких, де працевлаштувалися вимушені переселенці.

Член комісії Київської міськпрогради
з питань соціально-економічних
інтересів і соціального захисту

Вікторія ГРЕЧУШНА